

OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

MTIHANI WA NUSU MUHULA WA KWANZA

KIDATO CHA TATU

MSIMBO: 021

KISWAHILI

MUDA: MASAA 2:30

Maelekezo

1. Mtihani huu una sehemu A, B, na C wenye jumla ya maswali **kumi na moja (11)**.
2. Jibu maswali yote kutoka sehemu A na B maswali **mawili (2)** kutoka sehemu C.
3. Sehemu A ina alama **16**, B alama **54** na C alama **30**.
4. Simu za mikononi haziruhusiwi kwenye chumba cha mtihani
5. Zingatia maelekezo ya kila sehemu ya kila swali.

6. Andika **majina yako matatu** kwenye kila kurasa wa karatasi ya kujibia.

SEHEMU A (ALAMA 16)

Jibu maswali yote katika sehemu hii

1. Chagua herufi ya jibu sahihi katika vipengele **(i) – (x)**, kisha andika herufi ya jibu hilo kwenye kijitabu chako cha kujibia.

(i) Neno lililoingizwa katika kamusi kwa wino uliokozwa, fasili, matamshi yake na aina ya neno hilo kwa pamoja huitwaje?

A. kidahizo B. kategoria C. fasili D. kitomeo E. istilahi

(ii) Kikundi cha maneno kinachoonesha jambo lililotendwa na mtenda katika sentence huitwaje?

- A. Chagizo
- B. Kitenzi
- C. Kivumishi
- D. Shamilisho
- E. Nomino

(iii) Pande mbili zinazo husika katika lugha ya maandishi ni zipi?

A. Mwandishi na msikilizaji B. msikilizaji na msomaji C. mwandishi na mzungumzaji
D. msomaji na msimuliaji E. msomaji na mwandishi

(iv) Mtoto **ni** mzuri sana. Neno lililopigiwa mstari na kukolezwa ni aina gani ya neno?

A. Kivumishi B. Kiunganishi C. Kiakilishi D. Nomino E. Kitenzi

(v) Katika kazi za Sanaa, kila kazi ina nyenzo zake. ni ipi kati ya nyenzo zifuatazo huitofautisha fasihi na kazi nyingine za kisanaa

A. sauti B. lugha C. maudhui D. hadhira E. mandhari

(vi) Ni tungo ya fasihi simulizi ambayo huwa na pande mbili na hutokana na tajiriba za maisha ya binadamu

A. Methali B. nahau C. maudhui D. hadhira E. mandhari

(vii) Utata katika mawasiliano ni hali ya neno au sentensi kuwa na maana Zaidi ya moja. Ili kuepuka utata huo, ni jambo gani muhimu la kuzingatia kati ya yafuatayo:-

- A. Kuzingatia kiwango cha msikiko wa sauti katika utamkaji
- B. Utaratibu maalumu wa kushusha na kupandisha mawimbi ya sauti

- C. Kuepuka kutumia maneno na tungo zenye maana Zaidi ya moja
D. Kutumia vitendawili na methali

(viii) Mtumiaji wa lugha ya Kiswahili anapotamka baadhi ya silabi kwenye neno huongeza nguvu katika kutamka kuzidi nyingine, hali hiyo huitwaje?

- A. Kiimbo B. Mkazo C. Lafudhi D. Fonimu E. Umbo sauti

(ix) Ukiwa kama mtaalamu wa Sarufi, unadhani ni mpangilio upi ni sahihi wa vipashio vinavyounda lugha ya Kiswahili

- A. Mofimu, kishazi, kirai, neno na sentensi
B. Mofimu, neno, kirai, sentensi na kishazi
C. Neno, kirai, kishazi, sentensi na mofimu
D. Neno, mofimu, kirai, kishazi na sentensi
E. Mofimu, neno, kirai, kishazi, na sentensi

(x) Nyimbo ziimbwazo na wakulima wakati wakiwa katika shughuli zao za kilimo ili kuwatia hamasa huitwa

- A. Kimai B. Wawe C. Dondozi D. Mashairi E. Tendi

2. Oanisha maana ya dhana ya vifungu vya maneno vilivyo katika **orodha A** kwa kuchagua herufi ya dhana husika katika **Orodha B**, kisha andika herufi ya jibu husika kijitabu chako cha kujibia

ORODHA A		ORODHA B
i.	Jinsi mtu anavyotamka maneno ya lugha	A. kiimbo
ii.	Nguvu ya ziada inayotumika kutamka sehemu Fulani ya neno	B. nyimbo
iii.	Hadithi fupi zinazosimulia kwa nia ya kuchekeka na kukejeli	C. ngonjera
iv.	Mpangilio maalumu wa maneno na mahadhi yaani kupanda na kushuka kwa sauti	D. lafudhi
v.	Wanafunzi wengi wanaimba	E. matamshi
vi.	Ni aina ya maigizo ambayo wahusika wake hutumia lugha ya ushairi	F. mkazo
		G. soga
		H. maghani

SEHEMU B (Alama 54)

Jibu maswali yote katika sehemu hii

3. Mwanaketu amenunuliwa kamusi na mzazi wake baada ya kufaulu kidato cha pili na kuingia kidato cha tatu, unadhani kitabu hicho kitakuwa na faida gani kwa mwanafunzi huyo ? hoja sita (6)

4. Kwa kutumia mifano nyooofu, bainisha Taarifa muhimu sita (6) zinazotolewa na mofu mbalimbali katika vitenzi vya kiswahili
5. (a) James ni mgeni katika shule yenu, amehamia hivi karibuni, hivyo kuna baadhi ya vipengele katika sarufi vinamatatiza, ukiwa kama mtaalamu wa sarufi msaidie kumfafanulia vipengele vifuatavyo:
 - (i) Prediketa
 - (ii) Sentensi changamano
 - (iii) Kirai nomino
 - (iv) Chagizo
 - (v) Mofu
6. Mwanakujua katika mada ya mjengo wa tungo hakuelewa kabisa muundo wa kirai kitenzi(KT), kwa kutumia hoja moja sita(6) zenye mifano kwa kila moja, mueleze mwanafunzi mwenzio muundo huo.
7. Kwa ufupi, eleza mambo yanayotofautisha lugha ya mzungumzo na lugha ya maandishi. (hoja 6)
8. Wewe ni mwanafunzi wa kidato cha tatu katika shule ya sekondari Mitinze S.L.P 80, Mkuranga, una matatizo ya kiafya, hivyo unahitaji kwenda kutibiwa hospital ya mkoa Tumbi. Andika barua kwa Mkuu wako wa shule kuomba ruhusa ya siku tatu (3), barua yako ipite kwa mwalimu wako wa zamu. Jina lako liwe **Kufeli Aibu**.

SEHEMU C (Alama 30)

Jibu maswali mawili katika sehemu hii.

9. (a) Katika lugha ya kiswahili kuna ngeli **12**, Tunga sentensi moja (kila sentensi iwe katika umoja na wingi) kwa kutumia ngeli zifuatazo:
 - (i) Ngeli ya **3**
 - (ii) Ngeli ya **5**
 - (iii) Ngeli ya **8**
 - (iv) Ngeli ya **10**
- (b) Tunga sentensi zenye o-rejeshi ukitumia ngeli zifuatazo
 - (i) U-U
 - (ii) I-I
 - (iii) U-YA
 - (IV) I-ZI
 - (V) YU-A-WA
10. Sentensi huweza kuchanganuliwa kwa kutumia mikabala tofauti tofauti. Kwa kujikita katika mikabala yote, wa kimapokeo na kimuundo Changanua sentensi zifuatazo kwa njia ya matawi(ngoe).
 - (a) Mtoto anacheza mpira polepole
 - (b) Mbuzi aliyenunuliwa jana ameuzwa leo
11. Upatanisho wa kisarufi ni kigezo kimojawapo kinachounda ngeli za nomino. Kwa kutumia ngeli zifuatazo, tunga sentensi mbili (kila sentensi iwe katika umoja na wingi) kuthibitisha usemi huu:
 - (a) U-I

- (b) LI-YA
- (c) I-ZI
- (d) A-WA
- (e) U-ZI
- (f) KU-

